

ВИЩА КВАЛІФІКАЦІЙНА КОМІСІЯ СУДДІВ УКРАЇНИ

29 грудня 2017 року

м. Київ

Р І Ш Е Н Н Я № 140/зп-17

Вища кваліфікаційна комісія суддів України у пленарному складі:

головуючого – Козьякова С.Ю.,

членів Комісії: Василенка А.В., Весельської Т.Ф., Заріцької А.О., Козлова А.Г., Лукаша Т.В., Макарчука М.А., Мішина М.І., Прилипка С.М., Тітова Ю.Г., Устименко В.Є., Шиловой Т.С., Щотки С.О.,

розглянувши питання про внесення змін до Регламенту Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, затвердженого рішенням Вищої кваліфікаційної комісії суддів України від 13 жовтня 2016 року № 81/зп-16 (зі змінами),

встановила:

Комісією 13 жовтня 2016 року затверджено Регламент Вищої кваліфікаційної комісії суддів України (далі – Регламент), розроблений на виконання Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 02 червня 2016 року № 1402-VIII (далі – Закон).

Пунктом 7 частини першої статті 93 та частиною першою статті 88 Закону передбачено, що Вища кваліфікаційна комісія суддів України проводить кваліфікаційне оцінювання, за результатами якого ухвалює мотивоване рішення про підтвердження або непідтвердження здатності судді (кандидата на посаду судді) здійснювати правосуддя у відповідному суді.

Частиною першою статті 87 Закону визначено, що Громадська рада доброчесності (далі – ГРД) утворюється з метою сприяння Вищій кваліфікаційній комісії суддів України у встановленні відповідності судді (кандидата на посаду судді) критеріям професійної етики та доброчесності для цілей кваліфікаційного оцінювання.

Відповідно до європейських стандартів, зокрема Висновку Консультативної ради європейських суддів (далі – КРЄС) № 17 (2014) про оцінювання діяльності суддів, якості правосуддя і повагу до незалежності судової влади та Висновку КРЄС № 18 (2015) про місце судової влади та її відносини з іншими гілками влади, оцінювання суддів має здійснюватися в

інтересах громадськості в цілому. Крім того, цілі оцінювання, використані критерії, склад органу, який проводить оцінювання, процедура оцінювання та можливі наслідки чітко визначаються завчасно до проведення оцінювання. Якщо оцінювання проводиться формально, права та обов'язки судді, робота якого оцінюється, мають регулюватися законодавчими чи підзаконними нормативними актами.

Із зазначених вище питань міжнародні експерти Ради Європи, КРЄС, Європейської комісії з питань ефективності правосуддя (СЕРЕЈ), Комітету міністрів Ради Європи надавали висновки та рекомендації, що були предметом розгляду численних обговорень робочих груп за участі членів Комісії та ГРД. За результатами такої роботи міжнародні експерти дійшли таких висновків.

Повноваження та сфера компетенції ГРД ґрунтуються на критеріях етики та доброчесності суддів і кандидатів на посаду судді, як це передбачено Законом. Відповідно до пункту 1 статті 2 Регламенту ГРД, який є продовженням положень Закону, головне завдання ГРД – сприяти Вищій кваліфікаційній комісії суддів України у встановленні відповідності судді (кандидата на посаду судді) критеріям професійної етики та доброчесності для цілей кваліфікаційного оцінювання шляхом надання інформації про них або висновків про невідповідність судді (кандидата на посаду судді) цим критеріям.

Аналіз положень Регламенту ГРД дозволяє дійти висновку про існування певних неузгодженостей між повноваженнями ГРД, визначеними Законом, та повноваженнями, що встановлені Регламентом ГРД. Адже відповідно до частини шостої статті 87 Закону ГРД має право лише аналізувати й перевіряти інформацію, що стосується доброчесності та професійної етики суддів, але не наділена компетенцією розглядати обґрунтованість судових рішень, ухвалених тим чи іншим суддею. І таке положення за висновками міжнародних експертів Ради Європи повного мірою відповідає європейським стандартам, оскільки жоден орган поза судовою владою та судовим контролем не може оцінювати обґрунтованість суддівських дій або рішень. За свої рішення судді несуть відповідальність у межах процесуального законодавства (§ 25 Висновку КРЄС №18 (2015) про місце судової влади та її відносини з іншими гілками влади).

Крім того, не може бути предметом розгляду ГРД в контексті висновку про невідповідність судді (кандидата на посаду судді) критеріям професійної етики та доброчесності й обґрунтованість рішень судді, що впливає з положень статті 19 Регламенту ГРД. Зокрема, під час підготовки висновку щодо судді або кандидата на посаду судді не слід користуватися неперевіреною інформацією або включати її до тексту висновку. Зважаючи на наведене, міжнародні експерти Ради Європи рекомендували згідно з міжнародними стандартами розмежувати поняття «аналіз» та «перевірка» інформації, а також зазначили, що інформація та висновки ГРД повинні стосуватися лише відповідності або невідповідності судді нормам етики та доброчесності, а не його/її репутації. Водночас негативний висновок завжди має базуватися лише на перевірених інформації, особливо за умови подальшого оприлюднення висновку ГРД.

Оцінювання компетентності (професійної, особистої, соціальної тощо) судді відповідно до положень статті 83 Закону належить виключно до компетенції Комісії. Таким чином, перевірка, що проводиться ГРД, має стосуватися професійного та приватного життя суддів і кандидатів на посаду судді лише в тій частині, в якій вказані питання охоплюються Кодексом суддівської етики.

З метою врегулювання питання щодо порядку розгляду Комісією інформації щодо судді (кандидата на посаду судді), висновку про невідповідність судді (кандидата на посаду судді) критеріям професійної етики та доброчесності, наданих ГРД, доповідач запропонував внести зміни до розділу IV Регламенту.

Обговоривши зазначене питання, з урахуванням вказаних вище висновків та організації роботи Комісії відповідно до європейських стандартів правосуддя, взявши до уваги досвід співпраці з ГРД під час проведення конкурсу на зайняття вакантних посад суддів касаційних судів у складі Верховного Суду, Комісія дійшла висновку про необхідність підтримання пропозиції та внесення відповідних змін до Регламенту.

Керуючись статтями 92, 93, 101 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», Вища кваліфікаційна комісія суддів України

вирішила:

внести до розділу IV Регламенту Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, затвердженого рішенням Вищої кваліфікаційної комісії суддів України від 13 жовтня 2016 року № 81/зп-16 (зі змінами), такі зміни:

- 1) виключити підпункт 4.4.4 пункту 4.4;
- 2) підпункти 4.9.2-4.9.3 пункту 4.9 викласти у такій редакції:

«4.9.2. Розгляд матеріалів на засіданні розпочинається з доповіді члена Комісії щодо питання порядку денного, оголошення та внесення на розгляд Комісії поданих клопотань та заяв.

Матеріали, для подання яких до Комісії встановлено певний строк, розглядаються, якщо їх було подано до Комісії до закінчення цього строку.

Матеріали, для подання яких до Комісії встановлено певний строк, можуть бути розглянуті, якщо їх було подано до Комісії після закінчення цього строку, за умови, що відповідні обставини не були предметом розгляду по суті, та у разі, якщо з поданих матеріалів вбачаються обставини, що не могли бути відомі протягом строку або виникли після закінчення строку, встановленого для їх подання до Комісії, і які мають істотне значення для ухвалення рішення, зокрема:

а) рішенням суду, що набрало законної сили, встановлено вину або невинуватість особи, щодо якої розглядається питання, у вчиненні кримінального злочину або корупційного правопорушення;

б) рішенням суду, що набрало законної сили, встановлено завідомо неправдиві показання свідка, завідомо неправдивий висновок експерта,

завідомо неправильний переклад, фальшивість документів або речових доказів, що могли підтверджувати або спростувати обставини, які мають істотне значення для ухвалення рішення;

в) було ухвалено судове рішення або нормативно-правовий акт, що підлягає врахуванню під час ухвалення рішення Комісії.

Матеріали, для подання яких до Комісії не встановлено певного строку, можуть бути розглянуті, якщо їх було подано до Комісії не пізніше ніж за 3 дні до проведення відповідного засідання, за умови, що відповідні обставини не були предметом розгляду по суті, та з підстав, зазначених в абзаці третьому цього підпункту.

Питання щодо розгляду матеріалів, зазначених в абзацах третьому та четвертому цього підпункту, вирішується Комісією у відповідному складі під час проведення засідання, про що ухвалюється протокольне рішення.

Матеріали, що надійшли після початку засідання, Комісією не розглядаються.

4.9.3. Учасник засідання з дозволу головуючого надає пояснення по суті питання, що розглядається.»;

3) після пункту 4.9 доповнити новим пунктом 4.10 такого змісту:

«4.10. Порядок розгляду Комісією інформації щодо судді (кандидата на посаду судді), висновку про невідповідність судді (кандидата на посаду судді) критеріям професійної етики та доброчесності, наданих Громадською радою доброчесності.

4.10.1. Інформація щодо судді (кандидата на посаду судді) (далі – інформація) або висновок про невідповідність судді (кандидата на посаду судді) критеріям професійної етики та доброчесності (далі – висновок) надається до Комісії Громадською радою доброчесності не пізніше ніж за 10 робочих днів до визначеної Комісією дати засідання з проведення співбесіди стосовно такого судді (кандидата на посаду судді) (далі – співбесіда).

Інформація або висновок подаються до Комісії у паперовій або електронній формі безпосередньо чи за допомогою засобів зв'язку, які забезпечують фіксацію подання документів.

Приймання Комісією інформації або висновку завершується із закінченням робочого часу в Комісії, встановленого Правилами внутрішнього трудового розпорядку для працівників Вищої кваліфікаційної Комісії суддів України (у разі направлення електронною поштою – о 24 год. 00 хв.), в день, який передує першому з 10 робочих днів до визначеної Комісією дати проведення співбесіди.

Інформація або висновок вважаються поданими, якщо отримані Комісією у строк, визначений абзацом третім цього підпункту.

У разі недотримання Громадською радою доброчесності строку, визначеного абзацом третім цього підпункту, питання щодо розгляду матеріалів вирішується Комісією у складі колегії під час проведення засідання, про що ухвалюється протокольне рішення.

Висновок, що надійшов після початку засідання з проведення співбесіди, Комісією не розглядається.

4.10.2. Суддя (кандидат на посаду судді) має бути ознайомлений Громадською радою доброчесності з інформацією, що може свідчити про невідповідність його критеріям професійної етики та доброчесності (далі – інформація негативного характеру) або висновком, та має право надати Громадській раді доброчесності відповідні пояснення.

4.10.3. Інформація або висновок має містити:

- 1) прізвище, ім'я, по батькові судді (кандидата на посаду судді), щодо якого надається інформація;
- 2) назву посади, на яку претендує або яку займає суддя (кандидат на посаду судді), та процедури, в межах якої надано інформацію або висновок;
- 3) дату затвердження;
- 4) обґрунтовану достатніми доказами інформацію, яка може свідчити про невідповідність судді (кандидата на посаду судді) критеріям доброчесності та професійної етики з посиланням на надійні та достовірні джерела, які її підтверджують (у разі надання висновку);
- 5) позитивну або негативну інформацію щодо судді (кандидата на посаду судді) з посиланням на джерела, які її підтверджують (у разі надання інформації);
- 6) інформацію щодо пояснень судді (кандидата на посаду судді), відмови від їх надання, мотиви та підстави їх врахування або відхилення, відомості щодо можливості судді (кандидата на посаду судді) ознайомитися з інформацією або висновком (у разі надання висновку або інформації негативного характеру);
- 7) узагальнювальний висновок;
- 8) додатки, які містять матеріали, що підтверджують викладену інформацію щодо судді (кандидата на посаду судді), та пояснення судді (кандидата на посаду судді).

Інформація, зазначена в пунктах 4-5 абзацу першого цього підпункту, має бути персоніфікованою та містити інформацію про особу, яка надала таку інформацію (джерело походження інформації). У разі недотримання зазначених вимог така інформація вважається анонімною і не підлягає розгляду.

Інформація або висновок мають бути підписані усіма членами Громадської ради доброчесності, які брали участь в ухваленні рішення про надання Комісії інформації або висновку.

До інформації або висновку додається витяг з протоколу із зазначенням результатів голосування щодо їх надання Комісії.

У разі недотримання Громадською радою доброчесності зазначених вимог Комісія у складі колегії може ухвалити рішення про залишення без розгляду такої інформації або висновку.

4.10.4. Комісія під час розгляду інформації або висновку надає оцінку лише тим обставинам, які стосуються відповідності судді (кандидата на посаду судді) критеріям професійної етики та доброчесності.

4.10.5. Висновок або інформація розглядаються Комісією під час співбесіди на відповідному засіданні в порядку, визначеному цим Регламентом та Положенням про порядок та методологію кваліфікаційного оцінювання, показники відповідності критеріям кваліфікаційного оцінювання та засоби їх встановлення.

4.10.6. Повноваження представника Громадської ради доброчесності підтверджуються письмовим рішенням Громадської ради доброчесності, ухваленим на її зборах, яке подається відповідальному працівнику секретаріату Комісії до початку розгляду відповідного питання на засіданні Комісії.

4.10.7. Уповноважений представник Громадської ради доброчесності під час співбесіди має право:

- 1) оголосити попередньо надану Комісії інформацію або висновок щодо судді (кандидата на посаду судді);
- 2) надавати пояснення стосовно наданої Комісії інформації або висновку щодо судді (кандидата на посаду судді);
- 3) з дозволу головуючого ставити запитання судді (кандидату на посаду судді) в межах наданої Комісії інформації або висновку щодо судді (кандидата на посаду судді);
- 4) надавати відповіді на поставлені запитання.

4.10.8. За результатами співбесіди Комісія у складі колегії ухвалює рішення про підтвердження або непідтвердження здатності судді (кандидата на посаду судді) здійснювати правосуддя у відповідному суді.

У разі ухвалення рішення про підтвердження здатності судді (кандидата на посаду судді) здійснювати правосуддя у відповідному суді за наявності висновку ухвалюється протокольне рішення про винесення на розгляд Комісії у пленарному складі питання щодо підтримки зазначеного рішення відповідно до вимог абзацу другого частини першої статті 88 Закону.

Рішення про підтвердження здатності судді (кандидата на посаду судді) здійснювати правосуддя у відповідному суді набирає чинності з дня ухвалення цього рішення у разі, якщо воно буде підтримане не менше ніж одинадцятьма членами Комісії згідно з абзацом другим частини першої статті 88 Закону.

Рішення про непідтвердження здатності судді (кандидата на посаду судді) здійснювати правосуддя у відповідному суді набирає чинності з дня його ухвалення.

4.10.9. На засіданні Комісії у пленарному складі з підстави, визначеної абзацом другим частини першої статті 88 Закону, розгляду підлягають рішення Комісії, ухвалені у складі колегії про підтвердження здатності судді (кандидата на посаду судді) здійснювати правосуддя у відповідному суді, висновок та пояснення судді (кандидата на посаду судді), обставини, документи та матеріали, які були предметом розгляду під час співбесіди.

Питання розглядається шляхом заслуховування члена Комісії-доповідача, який інформує присутніх на засіданні членів Комісії про ухвалене Комісією у складі колегії рішення, зокрема про зміст висновку та пояснення судді (кандидата на посаду судді).

4.10.10. За результатами засідання у пленарному складі з підстави, визначеної абзацом другим частини першої статті 88 Закону, Комісія ухвалює одне з таких рішень:

- про підтримку рішення Комісії у складі колегії про підтвердження здатності судді (кандидата на посаду судді) здійснювати правосуддя у відповідному суді;

- про непідтвердження здатності судді (кандидата на посаду судді) здійснювати правосуддя у відповідному суді.

4.10.11. У разі ухвалення Комісією у пленарному складі рішення про підтримку рішення Комісії, ухваленого у складі колегії про підтвердження здатності судді (кандидата на посаду судді) здійснювати правосуддя у відповідному суді згідно з абзацом другим частини першої статті 88 Закону, обставини, викладені у висновку, не підлягають повторному розгляду під час наступних процедур кваліфікаційного оцінювання відповідного судді (кандидата на посаду судді).».

У зв'язку з цим пункти 4.10–4.12 вважати відповідно пунктами 4.11–4.13;

4) абзац третій підпункту 4.12.3 пункту 4.12 доповнити другим реченням такого змісту:

«У разі рівності голосів голос головуючого на засіданні є вирішальним.».

Головуючий

С.Ю. Козьяков

Члени Комісії:

А.В. Василенко

Т.Ф. Весельська

А.О. Заріцька

А.Г. Козлов

Т.В. Лукаш

М.А. Макарчук

М.І. Мішин

С.М. Прилипко

Ю.Г. Тітов

В.Є. Устименко

Т.С. Шилова

С.О. Щотка